

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НОВОКАХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії

О.П.Трифонова

2020 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з «Основ економіки»**

на здобуття освітнього ступеню бакалавр на споріднений напрям
(на базі освітнього – кваліфікаційного рівня „молодший спеціаліст” з
нормативним терміном навчання 3(2) роки)

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економічна кібернетика»

Освітня програма «Економіка підприємства»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма « Облік і аудит»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ЕКЗАМЕН	4
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	8
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність економічних знань особливо зростає у зв'язку з нагальною потребою у формуванні ринкової моделі взаємозв'язку держави та громадянського суспільства. Представлена програма забезпечує відбір найбільш підготовлених абітурієнтів у галузі аналізу економічних процесів і прийняття економічно обґрунтованих державних рішень.

Мета екзамену – з'ясування базових знань з основ економіки, що необхідні для вступу на спеціальності «Економічна кібернетика», «Економіка підприємства», «Облік і аудит», «Фінанси і кредит».

Вступний екзамен з основ економіки проводиться письмово.

Кожний абітурієнт отримує білет з індивідуальним варіантом, який включає три рівні складності.

Перед початком вступного екзамену, представники приймальної комісії проводять інструктаж щодо правил виконання тестового завдання.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ЕКЗАМЕН

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Загальна характеристика етапів розвитку економічної науки та її сучасний стан. Наукові методи дослідження економіки. Економічна термінологія. Економічні закони, їх особливості.

Основні напрямки розвитку сучасної економічної науки. Стан та завдання економічної науки в Україні.

ТЕМА 2. ВИРОБНИЦТВО МАТЕРІАЛЬНИХ БЛАГ І ПОСЛУГ. ПРОДУКТ І ХАРАКТЕР ПРАЦІ

Виробництво як процес суспільної праці. Розподіл праці, спеціалізація та кооперація праці, їх значення та наслідки. Класичні принципи організації економіки, їх сучасна інтерпретація. Потреби та інтереси. Ресурси та фактори виробництва, їх поєднання та результативність. Сучасні зміни у її змісті і характері праці. Інформаційно-технологічна модель розвитку.

ТЕМА 3. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА ТА ЗАКОНИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Класифікація економічних систем, чинники їх розвитку. Виробництво та споживання у різних системах. Відносини власності у формуванні економічних систем. Формальне та реальне привласнення засобів виробництва. Відмінності між державною та приватною власністю, їх економічна роль.

Власність як система економічних та правових відносин. Сучасні форми власності в Україні. Роздержавлення та приватизація. Форми організації бізнесу в сучасних умовах. Великий, середній та малий бізнес в Україні. Соціально - економічна роль малого бізнесу.

ТЕМА 4. ТОВАРНІ ТА ГРОШОВІ ВІДНОСИНИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Чинники формування та розвитку товарного виробництва. Товар та його властивості. Попит та пропозиція товару, їх чинники. Концепції вартості товару. Альтернативна вартість та альтернативні витрати. Еволюція товарного виробництва, його характеристики в сучасних умовах. Сучасне товарне господарство в Україні.

Сутність грошей та їх функції. Регулювання грошового обігу та грошово-кредитна політика центрального банку. Обмінний курс національної валюти. Інфляція, її причини і типи. Обчислення інфляції. Проблема подолання інфляції в Україні.

ТЕМА 5. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА І ПРИБУТОК

Ціна товару, її структура та механізм формування. Зв'язок витрат, податків, прибутку та ціни товару. Сутність та структура виробничих витрат. Мінімальний та оптимальний обсяги виробництва. Чинники забезпечення окупності та рентабельності виробництва. Бухгалтерські та економічні витрати. Чинники формування та отримання прибутку.

Необхідність, сутність та функції кредиту в економіці. Форми кредитування. Кредитний договір. Розрахунок кредитного проценту та дисконтування. Кредитування та інвестиційна діяльність.

ТЕМА 6. РИНОК, ЙОГО СУТЬ І ФУНКЦІЇ. МОДЕЛІ РИНКУ. КОНКУРЕНЦІЯ І МОНОПОЛІЯ

Ринок як система економічних відносин. Функції ринку та його можливості. Види та типи ринків. Ринкова інфраструктура. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Ринкова рівновага.

Концепції «вільного» та «регульованого» ринку. Формування ринкової системи в Україні. Економічна кон'юнктура.

Чинники та значення конкуренції. Зв'язок конкуренції та приватної власності. Форми конкуренції. Чинники, що обмежують конкуренцію. Негативні наслідки монополізації економіки.

Форми монополій та наслідки їх діяльності. Антимонопольна політика. Конкурентне середовище в Україні.

ТЕМА 7. ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА І ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Особливості функціонування капіталу в промисловості та аграрному секторі. Землеволодіння та землекористування в сучасних умовах. Фінансовий та торговий капітал, особливості їх відтворення. Торговий прибуток, банківський процент та дивіденди. Рентні відносини.

Розвиток аграрних відносин у сучасній Україні. Дискусія про створення ринку землі і механізм його регулювання. Ціноутворення на аграрному ринку.

Функціонування банків, торгових, фондових та валютних бірж. Види біржових угод. Комерційне посередництво.

ТЕМА 8. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Механізм суспільного відтворення та структурних зрушень в економіці. Циклічність виробництва. Причини економічних криз та антициклічна державна політика. Економічне зростання та економічний розвиток. Чинники економічного зростання і зміни в структурі зайнятості.

Особливості сучасного ринку праці і його регулювання. Причини та наслідки безробіття. Складові елементи державної політики зайнятості. Форми зайнятості. Форми та динаміка безробіття в Україні. Вплив державного регулювання на трудові відносини. Розрахунок рівня безробіття.

7

Формування та використання сімейних доходів. Соціальна політика держави. Оптимізація споживання домогосподарства. Диференціація доходів. Бідність та чинники її подолання. Соціальна ситуація в Україні.

ТЕМА 9. ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Взаємозв'язок економічної теорії і економічної політики. Економічні функції держави. Елементи державної економічної політики: податково-бюджетна, кредитно-грошова, інноваційна, зовнішньоекономічна, антициклічна політика. Фінансова система держави. Державний бюджет та бюджетний дефіцит. Державний борг та його обслуговування.

Порівняння адміністративного та економічного регулювання. Функції центральних та місцевих органів влади. Особливості бюджетного процесу в Україні.

ТЕМА 10. СУТЬ І СТРУКТУРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА. ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Особливості сучасного міжнародного розподілу праці. Характеристика основних форм сучасних міжнародних економічних відносин. Регулювання світових господарських зв'язків. Міжнародні економічні інститути, їх вплив на економічний розвиток національних економік.

Сутність глобалізації, її чинники, елементи та напрямки розвитку. Глобальні проблеми та механізм їх вирішення. Глобалізація та регіоналізація національних економік. Необхідність, механізм та наслідки інтеграції України у світову економіку. Дефіцитність ресурсів та структурні зрушення у світовому виробництві. Проблема переорієнтації України на зовнішніх ринках.

3. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне-фахове випробування проводиться в присутності Голови та членів комісії у письмовій формі.

Тривалість тестування – *2 години* (120 хвилин).

Екзаменаційна комісія оцінює письмові відповіді абітурієнта на тестові завдання за 100-бальною шкалою від 100 до 200 балів, яка включає оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

За результатами тестів вступник отримує максимально 40 балів (10 балів * 4 тести). За результатами теоретичних питань (II рівень) абітурієнт максимально отримує 80 балів (40 балів * 2 питання). За результатами розв'язання задач (III рівень) абітурієнт максимально отримує 80 балів (40 балів * 2 задачі).

Вступник, який набрав менше за 124 балів на фаховому випробуванні, не допускається до участі у конкурсі на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вісіна Т.М., Савош Л.В., Урбан О.А. Політекономія: Навчальний посібник. – К.: Академія, 2013.
2. Відповідальна економіка : наук.-попул. альманах / Громад. орг. "Ініціатива зі сприяння еколого-економічній інтеграції" [та ін.]; [за ред.: Рибніков С.Р., Рибнікова Н.О.]. Вип.1. – [Луганськ: СПД Резніков В.С.], 2009.
3. Глобальна економіка: навч. посібник для вузів / Мазурок П. П. [та ін.]; М-во освіти і науки України; за заг. ред. Б.М. Одягайла. – Львів: Магнолія 20, 2009.
4. Економічна теорія: Політекономія: Підруч. / За ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання-Прес, 2006.
5. Економіка України: шоківі впливи та шлях до стабільного розвитку / за ред. І.В. Крючкової; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки та прогнозування. – К.: [Ін-т екон. та прогноз. НАН України], 2010.
6. Мочерний С.В., Фомішин С.В., Устенко О.А. Політична економія: Навч. посібник. - Херсон: Дніпро, 2002.
7. Основы экономической теории: политэкономический аспект/ Под ред. Климко Г.Н.- К.: Знання-Прес, 2009.
8. Політекономія: Підручник / За ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: ЦУЛ, 2010.
9. Політична економія: Підручник / За ред. Г.І. Башняніна. - Львів: Новий світ 2000, 2009.
10. Самуэльсон П., Нордхаус В. Экономика. -- М.: Дело, 2002.
11. Проблемы устойчивого развития социально-экономических систем / [Криворотов В.В., Никонов О.И., Ануфриев В.П. и др.]; под научн. ред. А.И.Татаркина и В.В. Криворотова; Минобразования и науки РФ, Урал. федер. ун-т им. первого Президента России Б.Н. Ельцина, РАН УрО, Ин-т экономики. М.: Экономика, 2012.
12. Економічна теорія / За ред. В.М. Тарасевича.- К.: ЦІІІ, 2006.

13. Макроекономіка: навч. посібник для вузів / за заг. ред. Буряка П.Ю., Гупала О.Г.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львівська держ. фінансова акад. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Хай-Тек Прес, 2011.

14. Мацьків Р.Т. Економічна теорія: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. / Сімків Л.Є., Проданова І.І., Мацьків Р.Т., Яцюк О.С., Семенова М.Д. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014.

15. Нестеренко О. М. Основи економіки: навч. посібник / О. М. Нестеренко, Ю. Є. Чирва. – Х. : ФОП Стеценко І. І.: Парус, 2009.

16. Ринкова економіка: основні терміни, поняття і визначення: навчальний економічний словник-довідник / М-во освіти і науки України; [авт.-уклад.: Агеєв Є.Я., Піча С.В.]. Т. 2: О - Я. – Львів: Новий Світ - 2000, 2010.

17. Старостенко Г.Г., Онишко С.В., Моснова Т.В. Національна економіка. Навчальний посібник. – К.: Ліра-К, 2014.

18. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання : аналітична доповідь / Нац. ін-т стратегічних досліджень; [авт.: Тищук Т.А. (керівник авт. проекту) та ін.]. – К.: [б. в.], 2011.

19. Тирпак І.В. Основи економіки та організації підприємництва: навч. посібник для виз / І.В. Тирпак, В.І. Тирпак, С.А. Жуков / М-во освіти і науки України, Ужгородський нац. ун-т, Мукачівський держ. ун-т. – К.: Кондор, 2011.

20. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії: Навчальний посібник - К. Видавництво Ліра - К, 2014.

21. Якобчук В.П. Економічна теорія: Навчальний посібник. – К.: Видавництво Ліра-К, 2015.